UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Questiones spiritualis [con]uiuij delicias preferentes, super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In festo sancti laurentij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70506

Visual Library

bat. Tertio ſtudiū litterarū religioni ꝯgruit q̄ntū ad id qđ eſt oi religioni cōmune. Ualet quidez ad vitandū carnis laſciuiā. Uñ hiero. ad ruſticū monachū. Ama ſcripturarū ſtudia. ⁊ carnis delitias non amabis. Ualet etiā ad auferendū cupiditatē diuitiarū vt ſap. vij. Diuitias nihil eſſe dixi in comparatiōe illius. Ualet etiam ad obedientie documētū. Uñ augu. in li. de operibus monachoꝝ. Que eſt iſta peruerſitas lectioni nō obtemperare dū vult ei vacare. Uñ manifeſtū eſt ꝙ cōueniēter beatus dñicus inſtituit vt in religione ſua litterarū ſtudio inſiſteretur. ¶ Ad ratiōes in oppoſituz. ¶ Ad primā rñdeẜ. negādo ꝯſequentiā. ⁊ ad ꝓbationē rñdetur ꝙ glo. illa exponit de littera veteris legis. de qua apoſtolus dicit. ij. Corinth. iij. Littera occidit. Unde nō cognoſcere litteraturā eſt non approbare litteralem circūciſionē ⁊ ceteras carnales obſeruātias. ¶ Ad ſcđam rñdetur negando ꝯſequentiā. Et ratio eſt. q: aſſumptū nō eſt ſemper verū. ſtudiū enim ad ſcientiā ordinaẜ. ſi aūt ſcientia eſt ſine caritate inflat. ⁊ per cōſequens diſſenſionem facit. q: inter ſupbos ſemper ſunt iurgia. Prouer. xiij. ſed quādo eſt cum caritate edificat ⁊ concordiā parit. Qđ vero inducit de hiero. rñdetur ꝙ non loquitur de ſtudijs litteraꝝ. q: contradiceret ſibi. ſ; loquiẜ de ſtudijs diſcenſionū que per hereticos ⁊ ſciſmaticos intrauerūt in religionē xpianā. ¶ Ad tertiam rñdeẜ negādo ꝯſequentiā. Et ratio eſt. q: philoſophi ꝓfitebanẜ ſtudia litteraꝝ q̄ntum ad ſecula‑res doctrinas. ſ; religioſis cōpetit principaliter intēdere ſtudio litterarū ꝑtinentiū ad doctrinam que ſcḋm pietatē eſt vt diciẜ ad titum. j. alijs autez doctrinis intendere nō pertinet ad religioſos. quoꝝ tota vita diuinis obſequijs mancipaẜ niſi q̄ntum ordinantur ad ſacram doctrinam.

In feſto ſancti laurētij eſt euangelium. Niſi granū ⁊c. Joh. xij. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes q̄ſtiones. ¶ Prima vtrum beatus laurentius habendo odio animaz ſuam in hoc mūdo cuſtodiuit illam in vitā eternam. ¶ Scđa. vtrum martyriuz eius fuerit actus maxime virtutis fortitudinis.

D primā queſtionē qua queriẜ. vtrum beatus laurentius habendo odio animam ſuā in hoc mūdo cuſtodiuit illam in vitaz eternaz ſic ꝓceditur. Et videẜ ꝙ

nō.¶ Primo ſic.obſeruātia mā-
datorum dei eſt via ad cōſecutio
nem vite eterne.iuxta illud mat.
xix.Si vis advitam ingredi ſer
ua mādata ꝛc.ergo tranſgreſſio
mandatorum dei eſt via perdēdi
vitam eternam.ſed odire animā
ſuam in hoc mūdo eſt cōtra man
datū dei.quo p̄cipit̄. vt poſt deū
primū diligamꝰ animā noſtrā.vt
dicit augu.j.de doctrina xp̄iana
ergo laurētius odio habēdo ani
mam ſuam.magis eſt dicendus
perdidiſſe eam ꝙ cuſtodiuiſſe in
vitam eternam. ¶ Scdō ſic.ille
dicit̄ odire aiam ſuā qui diligit
iniquitatem.iuxta illud p̄s. Qui
diligit iniquitatem odit animā.
ſꝫ diligētes iniquitatē excludūt̄
a regno celoꝝ. ergo nullus odiē
do aiam ſuaꝫ cuſtodit eā.¶ Ter-
tio dicit apoſtolꝰ ad Ephe.v. Ne
mo carnem ſuam vnꝙ̄ odio ha-
buit.ptꝫ. qꝛ id quod pro viribus
cōſeruamꝰ diligimus.ſed q̄libet
nutrit ꝛ fouet carnē ſuam.ꝓpter
cōſeruationē.ergo videt̄ ꝙ bea-
tus laurētius aiam ſuā aut car-
nē ſuā odiendo non meruerit vi
tā eternā. ¶ In oppoſitū eſt euā
geliū p̄ſens. ¶ Rn̄deo dicenduꝫ
ꝙ omnis homo aiam ſuā amat.
ſꝫ quidā ſimpliciter.ꝛ quidā ſm̄
quid. Amare em̄ aliquē eſt velle
ei bonū.ille ergo aiam ſuā amat
q̄ vult ei bonū. qui ergo vult aie
ſue id qđ eſt ſimpliciter bonum.
amat eā ſimpliciter.q̄ vo vult ei
aliqđ ꝑticulare bonū amat eā ſꝫ
q̄d. Bona autē aie ſimplicit̄ ſunt
illa quibꝰ aia fit beata.ſ.ſummū
bonū quod eſt deꝰ.Qui vult ergo
aie ſue bonū diuinū ꝛ ſpūale ſim
pliciter amat eā.q̄ aūt vult ei bo
na terrena.puta diuitias ꝛ hono
res ꝛ voluptates ꝛ hmōi amat eā
ſm̄ q̄d.p̄s.Qui diligit iniquitatē
odit aiam ſuā . Poteſt ergo hec
littera que dicit. Qui amat aiaꝫ
ſuā ꝛc.dupliciter intelligi. Uno
modo ſic. Qui amat aiam ſuam
ſcꝫ ſimpliciter ad bona eterna.ꝑ
det eā.i.exponat eā morti ꝓpter
xp̄m.Sꝫ hoc nō videt̄ verus ſen
ſus.ꝛ ideo dicatur ſic.Qui amat
aiam ſuā.ſcꝫ ſm̄ q̄d.ſcꝫ ad bona
terrena ꝛ tp̄alia perdet eā.ſ.ſim
pliciter Mat.xij.Quid ꝓdeſt ho
mini ſi vniuerſum mūdū lucret̄.
anime aūt ſue detrimētū patiat̄
Et iſte intellectus cōſonat litte-
re ſequēti.q̄ ait . Qui odit aiam
ſuam in hoc mundo.i.q̄ denegat
bona preſentia anime ſue ꝛ ſuſti
net ꝓpter deuꝫ q̄ vident̄ mala in
hoc mundo. in vitā eternā cuſto
dit eaꝫ.matt.v. Beati qui perſe
cutionem patiuntur ꝓpter iuſti
ciam.quoniaꝫ ꝛc. Attēde dicit
ſctūs tho.ſup iohem. ꝙ illud qđ
de grano frumenti dictuꝫ eſt cō
petit huic ſententie. Nam ſicut
xp̄s miſſus eſt in mundum quaſi
quoddam ſemen ad fructifican
duꝫ.ita quicquid nobis tp̄aliter
datur a deo nō cōfertur nobis vt
fructꝰ.ſꝫ vt ꝑ illud ad fructū eter
ne remunerationis perueniamꝰ
vita autem noſtra eſt quoddam
temporale donū a deo nobis col

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

latum. qui ergo oia ꝑpter chri/
ſtuz exponit multū fructū affert
hoc ergo eſt. Qui odit aiam ſuaz
id eſt. q̄ vitam ſuā exponit et ſe
minat ꝑpter chriſtum. in vitam
eternam cuſtodit eam. ps. Eun/
tes ibant ⁊ flebant mittentes ſe
mina ſua. venientes aūt venient
cum exultatione portantes ma/
nipulos ſuos. Et ſimiliter q̄ diui
tias ſuas ⁊ alia bona que homo
exponit ꝑpter xp̄m ⁊ cōmunicat
alijs, in vitā eternaz cuſtodit. ij.
Cor. ix. Qui ſeminat in benedi/
ctionibus. de benedictionibꝰ me
tet. Et ita. qꝛ beatus laurentius
animam ſuam odio in hoc mun/
do habuit eam pro xp̄o atrociſ/
ſimis tormentis vſqꝫ ad mor/
tem exponendo. in vitam eternā
eam cū multa gl'ia cuſtodit fruē
do ipſa diuinitate. quia etiaz ec
cleſie theſauros cuſtodie ſue a
beato Sixto creditos ſapienter
pauperibus diſtribuit. iuſticia
eius manet in ſeculum ſeculi.
¶ Ad ratiōes in oppoſituz ¶ Ad
primam rn̄detur negādo ꝯſequē
tiam. Et ratio eſt. qꝛ amare ani/
mam ſuam ſiue ſeipſum quo ad
bona tp̄alia et effrena neglectis
bonis ſpūalibus non cadit ſub p̄
cepto. ¶ Ad ſecundam rn̄detur.
negando ꝯſequentiam. Et ratio
eſt. quia nō loq̄mur de illo odio.
ſed de contrario. qui eīn diligit
iniquitatem. odit animam ſuaz
ad bona ſpūalia ⁊ diuina. qꝛ pri/
uat eaz eterna beatitudine q̄ pre
paratur diligentibus deum. qui

vero vitam quam hꝫ in hoc mū/
do refrenēdo eaz ſub iugo ratio
nis. ſubmittit eam laboribus. ie
iunijs. vigilijs. ⁊ exponit eā chri
ſto. talis dr̄ diligere eam quo ad
diuina ⁊ ſpūalia ⁊ odio habere q̄
ad bona terrena ⁊ tp̄ales delecta
tiones quas ei denegat ⁊ inter
dicit. ¶ Ad tertiaz rn̄detur ꝙ ca
ro dupliciter pōt cōſiderari. ſ. in
ſe ⁊ ſic non habet odio. ſꝫ natu/
raliter q̄libet appetit eam eſſe ⁊
fouet. vt argutū eſt. Alio modo
poteſt ꝯſiderari inquantū eſt ali
cuius impeditiua qd̄ volumus
⁊ ſic odioꝙ habetur quodāmodo,
per accidens.

D ſecundā
queſtionē. ſic
ꝑceditur. Et
videt ꝙ mar
tyrium beati
laurentij non
fuerit actꝰ vir
tutis fortitudinis. ſꝫ magis vi/
detur ꝙ fuerit actꝰ fidei. Dicit
eīn maximus in quodam ſermo
ne. Mater martyrij fides catho
lica eſt. in qua illuſtres athlete
ſe ſuo ſanguine ſubſcripſerunt.
Et de beato laurentio dicit am/
broſius. Dum fide ſua perſecuto
ris flāmas vicit oſtendit nobis
per ignem fidei gehenne incen/
dia ſuperare. ergo videt ꝙ mar
tyrium potiꝰ dicendū ſit actus fi
dei ꝙ̄ fortitudinis. ¶ Secundo
ſic. Martyrium videt ꝙ potiſſi/
me ſit actus illius vtutis q̄ facit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ipſum martyriuz meritoriū. ſed
iſta eſt charitas. ſm illð. j. Cor.
xiij. Si tradidero corp⁹ meū ita
vt ardeam. caritatez non habue
ro nihil mihi ꝓdeſt. ergo marty-
rium laurentij magis dicendum
eſt act⁹ caritatis q̄ copioſa fuit
in eo. ſʒ illud amb. Illuminauit
mundum plane laurentius ea lu
ce q̄ ipſe ſuccēſus eſt. ⁊ ꝑ flāmas
quas ipſe ꝑtulit omnia xp̄ianoꝝ
corda calefecit. ¶ Tertio. augu.
dicit in quodam ſermone. Faci-
le eſt martyrem celebrando vene
rari magnum. fidem ⁊ eius ⁊ pa
tientiā imitari. ſed in vno actu
virtutis p̄cipue laudabilis red-
ditur virtus cuius eſt actus. er-
go martyrium magis debet dici
actus patientie q̄ꝫ fortitudinis.
¶ In oppoſitum eſt qð Cyprian⁹
dicit in ep̄la ad martyres. O bea
ti martyres quibus vos laudib⁹
predicem. o milites forti ſſimi.
robur corporis noſtri quo p̄co-
nio vocis explicē. ſʒ q̄libet lau-
datur de ꝟtute cui⁹ actū exercet
ergo martyriuz eſt act⁹ fortitu-
dinis. Et de beato laurentio lo
quens augu. dicit Ad erudiendū
nulloꝝ validior eſt forma q̄ꝫ mar
tyrum eloquentia. plus eſt ope
docere q̄ꝫ voce. Et infra. In quo
excellentiſſimo genere doctrine
beatus laurentius martyr q̄ꝫ glo
rioſa polleat dignitate. etiaz per
ſecutores ipſius ſentire potue-
runt. q̄ memorabilis animi forti
tudo non ſolum credere ſʒ alios
exemplo ſue tolerentie robora-
re eſt dicenda. ¶ Reſpondeo di-
cendū q̄ martyriū laurētij ⁊ alio
ruz martyꝝ eſt act⁹ ꝟtutis forti
tudinis. pʒ ꝯcl'io. Primo ex illo
qð cātat eccl'ia de eis. fortes fa
cti ſūt in bello. Rōne oñditur ſic
(ij. ij. q. cxxiij. ar. ij.) Ad fortitu-
dinem ꝑtinet vt ꝯfirmet hoiem
in bono virtutis ꝯtra ꝑicula. et
maxime pericula mortis. ⁊ ma-
xime eius q̄ eſt in bello. manife-
ſtum eſt aūt q̄ in martyrio homo
firmiter ꝯfirmatur in bono vir-
tutis. dum fidem ⁊ iuſticiam nō
deſerit ꝓpter iminentia ꝑicula
mortis. ⁊ ita patet ꝯcluſio. ¶ Ad
rationes in oppoſitū. ¶ Ad p̄mā
reſpondet q̄ in actu fortitudis
duo ſunt ꝯſideranda. quoꝝ vnuz
eſt bonuz in quo fortes firmant
et hoc eſt fortitudis finis Aliud
eſt ip̄a firmitas qua q̄s nō cedit
ꝯtrarijs ꝓhibētib⁹ ab illo bono.
⁊ in hoc ꝯſiſtit eſſe fortitudinis.
Sicut aūt fortitudo ciuilis fir-
mat aiuz hois in iuſticia hūana
propter ei⁹ ꝯſeruationē. vt mor
tis ꝑicula ſuſtinet. ita etiā forti
tudo gratuita firmat aim hois
in bono iuſticie dei. qð eſt ꝑ fidē
ieſu chriſti. vt dr ad Roma. iij.
Et ſic martyrium cōparat ad fi
dem ſicut ad finē in quo aliquis
firmatur ad fortitudinē ſicut ad
habitum elicientē. ¶ Ad ſcðam
reſpōdet. q̄ martyrium bene eſt
act⁹ caritatis vt imperantis ſed
eſt fortitudinis vt elicientis vtrā
q̄ꝫ eni ꝟtutē martyriū maifeſtat.
q̄ aūt ſit meritoriū hoc habet ex

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

caritate.ſicut et q̇libet virtutis
actus ⁊ ideo ſine charitate nihil
valet. ¶ Ad tertiam reſpōdetur.
negando ꝯſequentiam . licet em̄
patientia cōmendet̃ in martyri-
bus tñ ipſum martyriuꝫ ꝑncipa-
lis actus eſt ipſius fortitudinis.

IN feſto aſ-
ſumptionis
beate marie
eſt euāgeliū.
Intrauit ieſ⁹
⁊c. Lu.x. Cir-
ca qđ poſſunt
diſputari ſequētes queſtiones.
¶ Prima. vtrū vita actiua ſit po-
tior et nobilior q̄ ꝯtemplatiua.
¶ Scđa. vtrū beata maria opti-
mam ꝑtem elegit. ¶ Tertia. vtꝝ
beata maria in corpore ⁊ aīa aſ-
ſumpta eſt in celum.

AD primā
queſtionē ſic
ꝓceditur. Et
videtur q̄ vi-
ta actiua po-
tior ſit ſiue no-
bilior q̄ con-
templatiua. ¶ Primo ſic. Uita
actiua ꝑtinet ad maiores .ſ. ꝑla-
tos q̄ ſunt in honore ⁊ poteſtate
ꝯſtituti. ergo eſt potior q̄ ꝯtem-
platiua. ꝯſequentia patet ex illo
Ariſto. iij. topicoꝝ. Qđ eſt melio-
rum videt̃ eſſe meli⁹. ¶ Scđo ſic
In oībus actib⁹ ⁊ potētijs impe-
rās eſt nobilius his q̇bus imꝑat
ſicut militaris tanq̄ potior pre-
cipit frenifactiue. ſꝫ vita actiua
ponit de his q̄ ad ꝯtemplatiuam
ꝑtinēt ſm̄ phm̄. j. eth. ergo acti-
ua vita nobilior eſt q̄ ꝯtempla-
tiua. ¶ Tertio ſic. Nullus debet
abſtrahi a nobiliori vt amplecte-
tur min⁹ nobile. ſꝫ a ſtatu vite cō-
templatiue recedit̃ ſepe ad ſta-
tum vite actiue. ergo ⁊c. ¶ In op-
poſitū eſt euāgeliū p̄ſens vbi đr.
q̄ optimā ꝑtem ſibi elegit Ma-
ria. ¶ Rñdeo dicēdū q̄ vita ꝯtē-
platiua eſt ſimplicit̃ melior ⁊ po-
tior ⁊ nobilior q̄ actiua Quā cō-
cluſionē ꝓbat phs. x. eth. octo ra-
tionib⁹. quas deducit ſanct⁹ tho-
mas in ſcđa ſcđe (q. clxxxij. ar. j.
albertus veromagn⁹ ſuꝑ Lucā
ꝯplectens oīa dicit ſic. Uita con-
templatiua ꝑfert̃ actiue vnitate
puritate. eternitate. firmitate.
delectatiōe. vnitate q2 circa vnū
Puritate. q2 nō ſordidat̃ pulue-
re venialiū. Eternitate q2 hic ē
in patria ꝑmanet in eternū. Fir-
mitate. q2 eſt in luce. q2 nō fallit̃
fallacia erroꝝ. Delectatione. q2
ꝯſolatiōe ſpūſſcti iugit̃ oblectat
animū ¶ Ad ratiōes in oppoſitū
¶ Ad primā rñdet̃ q̄ ad ꝑlatos
nō ſolū ꝑtinet vita actiua ſꝫ etiā
ꝯtemplatiua. Debēt em̄ eſſe ex-
cellentes. Uñ greg. dicit in pa-
ſtorali. Sit rector actiōe ꝑcipu⁹
et precūctis ꝯtemplatiōe ſuſpē-
ſus. ¶ Ad ſcđam rñdet̃ negādo
minorem. q2 vita actiua non di-
recte precipit vite contemplati-
ue. ſed diſponendo ad vitam cō-
templatiua precipit quedā opā
vite actiue. in quo magis ſerui-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN